

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravišča v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Hudobno izmišljena sebičnost slovenskim domoljubom.

Nemcem začelo se je toliko deniti, da mnogi izmed njih, zlasti konservativci, vidijo potrebo vsem Slovanom v Avstriji narodne pravice priznati. Liberalci pa še niso toliko pametni. Ti še vedno mislijo pravico imeti do je-robstva nad Slovanom in upajo, če uže ne vseh, vsaj nas Slovence pozobati. Zato nam branijo kolikor mogoče pot do omike in blagostanja na edino pravej, narurnej podlagi domače besede maternege jezika. Zmiraj še nadejajo se, da zastavijo slovenščini in Slovincem pristap v javne šole, urade in javno življenje. V to svrhu jim je vsako sredstvo prav. Najgrše izmed vseh pa je, da iščejo in najdejo zaveznikov med Slovenci samimi. Kakor so Prajzi l. 1866. freimaurerske magjarske rovarje v zaveznike podmitali proti našemu cesarju in kakor so nekđaj Farizeji nesrečnega Judeža porabili kot izdajalca proti Sinu božjemu, tako lovijo nemški liberalci pri nas grdobnih zaveznikov in narodnih izdajalcev. Žali Bog, da jih vselej in dovolj najdejo. Svoj tabor pa imajo sedaj v Celji, kder izhaja nemškim liberalcem v korist Slovincem pa v sramoto nemškutarski listič, imenovan: Kmetški prijatelj.

Ta listič niso osnovali slovenski domoljubi, ne podpirajo ga pravi Slovenci, ampak Nemci in nemškutarji. Sprva se je kaj pohlevno in ponižno Slovincem bližal, a domoljubi smo precej zapazili lisjaka ali volka v ovčji koži.

No, in sedaj lahko vsak vidi, kakšne krempeljčke da ima. Vkljub silnemu zatajevanju vendar svoje prave nature zakrivati ni kos. Dosledno napada, grize in trga vse, kar bi Slovincem bilo na korist v narodnem oziru. Zlasti pa se zaletava v narodne može, v slovenske domoljube, da jih ogrdi, osmeši pred ljudstvom in spravi ob zaupanje pri narodu in tako nemškutarskim zveličarjem pomaga na konja.

Ker tako dela v vsakem listu in skoraj na vsakej strani, sklepamo, da je to njegov glavni namen. Slovincem je treba prave voditelje vzeti in potem se z njimi lahko dela, kar hoče! Tako misli!

Napada pa veljavnejše domoljube tako, da jim očita sebičnost. Pravi kmetom slovenskim: „sami veste, da ta gotovo ni vaš prijatelj, kateri si išče sam sebi dobička“. In taki sebičneži so mu vedno slovenski „voditelji“. Imenuje jih „prvake“, tudi: „sebičneže, hinavce, priklateže, zapeljivce, prvaske sanjarje, nesramneže, ki gledajo samo na svoj žep, za ljudstvo pa nič ne storijo“ itd. Vsak lahko vidi, da misli „Prijatelj“ pri takih besedah na slovenske domoljube, zlasti na naše pridne deželne in državne poslance, na razne pisatelje, časnikarje, in sploh vse odličnejše narodnjake, na katerih besedo je narod poslušati po pravici vajen. Po imenu jih sicer lisjak ne navaja pa vsak vé, kam s svojim blatom meri.

Grdo je, če Slovincem v lastno skledo pljuva, sramotno je, če kdo lastno kri zatiruje pa takšno obrekovanje in natolcevanje najpoštenjših, požrtvovalnih mož, to je le najskrajnejšoj podlosti mogoče.

Nobeden naših poslancev in domoljubov nima sebičnih namenov. Vsak želi iskreno le edino pripomagati, da se Slovincem izkoplje iz narodnega groba, da mu prisije solnce boljših dnij. Vsak je uže več ali menje žrtvoval in prestal za svojo narodnost. Nobeden ni kaj dosegel zato, ker je bil slovenski domoljub. Nasprotno, nekateri izmed njih trpijo hude napade, krivice, preziranje in zatirovanje za tega voljo. Marsikteri bi bil zaradi svojih izvrstnih lastnosti kaj boljšega postal ali dobil, toda njegovo slovensko domoljubje mu je škodovalo. Zgledov imamo v vsakem stanu. Opozorimo samo na prof. Šumana, Pajka, Glaserja, Žitka. Ti so morali celo slovensko domovino zapustiti in tukaj pošteno dobljene službe Nemcem prepustiti. G. dr. Vošnjak si še ni kupil grajščine, kakor

nemški liberalni poslanec Schindler, M. Herman ni države sebično za 64.000 fl. oškodoval, kakor liberalcec nemški Brandstetter. G. Kukovec ni okrajnemu zastopu 4000 fl. dolžen ostal kakor nemški liberalcec Seidl, baron Goedel ni postal minister, kakor nemški liberalcec Giskra, ki je potem kot milijonar umrl. Dr. Šuc še sedaj ni ne škof pa ne prošt, Žolgar še niti šolski nadzornik ni. Tudi z bankami ni imel nihče pri nas toliko opravka, kakor celjski freimaurerski pokrovitelj Foregger. Slovenskih pisateljev in časnikarjev ni nobeden tisočakov si prihranil, kakor nemški liberalni pisarji pri „Tagespošti“. — Tomšič, Juršič in Prelog umrli so ubogi.

Med slovenskimi domoljubi je dokaj poštvovanja; to je res. Da bi pa bili tam sebičneži, to ni res, kajti kder ni penaz upati, tje ni treba mošnje nositi. Pač pa so naši nemškutarji prav grdobni sebičneži, katerih mnogi so to postali, kar so, le za to, ker so nemškim liberalcem pete in roke lizali, svoj narod zatajevali, svoj jezik zaničevali. Zgledov imamo povsod dosti.

Kateri nemškutar tedaj misli sam sebe oprati in osnažiti s tem, da slovenskim poslancem in slovenskim pisateljem, zlasti časnikarjem, očita sebičnost, ta ni prijatelj resnici in črni in blati sam sebe v nesramni obraz! Držite toraj jezik varčneje za plotom, revni nemškutarji, dokler ste vsled sebičnosti toliko umazani vi in vaši nemški liberalci!

Desterniški.

Gospodarske stvari.

Hmeljarstvo.*)

Spisal J. Grah.

I. Ko sem zadnjo štev. „Slov. Gospodarja“ od 8. febr. čital, ki govori na prvem mestu o kmetijskem shodu v Celji in o potovalnih učiteljih kmetijstva, zazdelo se mi je potrebno, da to, kar je g. prof. Wilhelm govoril ta čas po nemški, to v tem cenjenem listu nekoliko povem v slovenščini, da svojo tedaj dano obljubo spolnim. Dostaviti tudi hočem še, kar sem 9. nov. v Žaveci pri hmeljarskem shodu slišal in videl ter si tudi od drugih pripovedovati dal, da te prekoristne reči pridejo boljše med ljube Slovence v prevdarek, ktere utegnejo našo celo spodnjo Štirsko v kratkem času močje čisto predrugačiti, kar se kmetijstva tiče.

Poročevalec v zadnjem listu ima čisto prav, ko reče, da jaz nisem imel več volje po slovenskem razlagati, ker so vsi kmetje vže odšli, Nemci pa so tako zastopili profesorjev govor! In kakor so z veseljem popred pozdravili

Slovinci naznanilo, da se jim bo to po slovensko razlagalo, tako so potem Nemci z odobravanjem ploskali, da jim ni bilo treba poslušati jim menda ne dobro všečega — slovenskega jezika.

Take neopravičene napake sem opazoval pri vsakem kmetijskem shodu. Povabijo se kmetje, da se jim razlaga kaj o kmetijstvu. Pridejo, poslušajo, se spogledujejo, naposled pa jo popiha eden za drugim iz dvorane v gostilnice, da si jezo ohladijo, ker govora v nemškem jeziku niso zastopili. Kaj takega se pač menda na celém svetu ne godi! Včasih se jim na zadnje (če je še kdo tukaj) kaj površno prestavi in dosti je za kmeta ta Lazarjeva drobtina! Po časnikih pa se bere: toliko in toliko je bilo zbranih in zgoraj mislijo, da je za kmetijstvo vže vse storjeno. Vprašajte pa kmeta koliko mu taka predavanja koristijo, boste drugače podučeni! Da se kmetje ne brigajo več toliko za te kmetijske shode in predavanja, je po moji misli edino to krivo, ker se jim ne razlaga v njim razumljivem govoru. Ni to krivica, da kmet plačuje za kmetijske šole in potovalne učitelje, pa nima niti ene koristi od njih? Ni moja misel in naloga o tem dalje govoriti, zatoraj naj začnem kar o hmeljoreji.

Če pogledamo za 10 in 15 let nazaj, vidimo našo ljubo domovino v strašnih težavah, to posebno na polji kmetijstva. Slabo vreme, toča, živinska kuga in slabi sejmi, slabe cene za razne pridelke (to vsled konkurence zunanjih držav), trsna uš, velika štibra itd. so spravile kmeta čisto v obup. V veliko žalost se vidi, kako popušča kmet za kmetom svoje ognjišče, da, v jezi ga razdere do tal, ter zapusti za sabo pustinjo, kakor se je n. pr. godilo to za časa Turkov! Veliko jih je vže tudi pobegnilo v njim neznane kraje, v Ameriko. Tako ravnanje pa škoduje sosedom, ker po tem pridejo kmetijstva v nič, pod ceno, in trpijo na kreditu. Če bo šlo daleč še tako, bodo kmalu naši lepi kraji uničeni, bribi postali bodo gole pečine, po katerih bo voda ob deževji drapala in v nižavi še ostalega, marljivega kmeta podsula. —

Splošni svetovni položaj in napredek sili vsacega posamez, posebno pa vsak obrt posebej, da se spopolni, da svoje dohodke povekša po boljšem uporabljenju svojih izdelkov. Kakor vsak trgovec preračuni natanjko svojo nakupljeno robo, ter jo primerja s prodajo, da najde svoj račun za obstanek, tako ni nič drugega, kakor trgovstvo, pri katerem kmet svojo rajteno najti mora, če noče s časom v dolgove zabresti, kateri ga zmirom globokeje pogrezujejo in naposled uničijo.

Zemljišče kot sredstvo za opravljanje, kmetijski izdelki kot blago in kapital za vzdrževanje svoje kupčije (kmetijstva) mora zmirom

*) Prijatelje pri kmetijskih podružnicah opozorimo na ta izvrstni sestavek. Ured.